

Jornada de les Arts de Carrer
24 de setembre 2005-10-28

“Arts de Carrer i Cohesió social”

Ponència de Francesc Xavier Boya

Notes recollides sobre la ponència

“Polítiques Culturals per a la cohesió social a l'Europa del segle XXI”

El context multicultural de la globalització

El ponent considera, per començar, la capacitat de l'art al carrer per a millorar la cohesió social. Per una part, és cert que l'art al carrer no és cosa d'ahir, és l'espai de la creació que compta amb més antiguitat. Però, tot i així, no és fàcil de fer front al gran repte de la cohesió. Per que avui estem parlant de les conseqüències de la globalització planetària, de la supressió de les barreres de la comunicació.

Tot i ser un fenomen d'abast planetari, en vivim una versió local al barri, al poble o a la ciutat. En part, aquest fet del mestissatge no te res de nou, sempre l'hem viscut, però en condicions d'invasions i de dominació.

A la catàstrofe de Nova Orleans, per cert, encara hem pogut constatar l'herència d'altres temps, quan el mestissatge era fruit de violència.

Ara ens toca fer un altra societat i les Arts de Carrer ens hi poden ajudar.

Ara ens cal descobrir a Catalunya que al carrer no parlem només de festa sinó de moltes formes artístiques. Ara ens cal construir noves cultures pensades per a societats multi ètniques.

Estem plenament en el context de la proposta de Rodríguez Zapatero a les Nacions Unides sobre el diàleg entre civilitzacions. Aquest diàleg parla de les grans diferències creades per la pobresa de molta gent i per la diversitat cultural, que no és pas una anècdota sinó una riquesa que cal respectar. Ens toca doncs canviar la mentalitat d'opressió per a cooperació.

Al nostre mon estem parlant de 6000 llengües, que vol dir tantes maneres diferents d'entendre el mon.

Sabem que hi ha 175 milions de persones desplaçades, de les quals, una de cada deu ha anat a parar a un país industrialitzat. Tenim doncs societats marcades per la diversitat , amb conflictes potencials.

Si, com diu Edgar Morin, el diàleg ha de començar pel reconeixement de l'altre, hem de començar per produir un imaginari col·lectiu on aquest reconeixement sigui possible. En aquesta via, l'art de carrer és un a camí per a guanyar en cohesió social. Així doncs, ens cal mirar l'espai públic no amb els ulls que ho fa normalment l'urbanisme sinó com un contenidor d'art.

Què estem fent a Catalunya

Podem dir que, com a la resta d'Europa, a Catalunya conviuen diferents cultures i comunitats. Ens és indispensable, dons, el coneixement mutu si volem assolir un bon nivell de convivència. La gestió de l'espai públic, el seu disseny i la seva gestió, ens és indispensable.

El nostre Govern ha pres el compromís de la Llei de Barris per a millorar els barris més desfavorits. En relació amb aquests projectes cal un diàleg entre Ajuntaments i gestors de les Arts de Carrer a l'hora de treballar en el seu disseny, especialment per que la nostra és una comunitat mediterrània que te tanta vida al carrer, de la mateixa manera que les comunitats que ens arriben.

Sabem que en aquesta línia ja s'hi està treballant des de fa temps a altres països europeus, França entre ells. Aquí està tot per a fer en matèria d'Arts de Carrer, no hi ha hagut una política específica i així doncs, cal començar pràcticament des de zero.

Hi ha un clar objectiu des de la perspectiva del Govern per a crear un pla d'acció que es tradueixi en polítiques de suport a llarg termini a aquest sector. Aquests son alguns del criteris:

- Afavorir noves formes de participació social que afavoreixin la cohesió social
- Recuperar l'espai públic per a practiques artístiques que afavoreixin la interacció entre artistes i ciutadans.
- Recolzar projectes que suposin debat, divulgació i reflexió sobre la intervenció artística a l'espai públic (com, per exemple, el projecte Idensitats a Calaf i Manresa o aquesta Jornada Tècnica de les Arts de Carrer).
- Iniciar un pla estratègic de suport a l'activitat artística a l'espai públic amb la intervenció d'especialistes del sector i garantir mecanismes permanents d'investigació i producció d'espectacles al carrer, i difusió nacional i internacional dels mateixos.

Per tant , a partir d'aquí, es desenvoluparien unes polítiques públiques molt precises:

- Amb un programa que permeti a creadors i investigadors desenvolupar el seu treball amb el necessari suport a la recerca que faci possible la experimentació artística.
- Un programa de suport a la creació i producció
- Garantir la circulació de les produccions a l'àmbit estatal i internacional i la seva introducció en els circuits de la indústria cultural.
- Suport a organitzacions de difusió i exhibició
- Suport a nuclis de pensament independent i nous moviments culturals.
- Programa internacional de creadors en residència

- Xarxa de centres de creació que facilitin la recerca i producció de pensament a Catalunya i la promoció de la seva diversitat.
- Suport a centres culturals que siguin oberts a les noves practiques artístiques, a l'experimentació, a la creativitat i a la innovació.
- Situar la diversitat cultural en el centre de les polítiques
- Suport a les entitats que fomentin el coneixement i els contactes entre cultures i que impulsin el debat internacional al voltant dels nous fluxos migratoris
- Crear organismes per el seguiment i l'assessorament del treball de les organitzacions artístiques
- Creació de la unitat d'assessorament i creació de projectes que es diu Programa de promoció i projectes de creadors a Catalunya

En definitiva, instruments que facin possible la presencia d'Arts de Carrer orientades cap a la cohesió social als barris , pobles i ciutats i mirant d'atansar-nos als nivells que podem apreciar al conjunt d'Europa, en particular als exemples que ja funcionen a l'Estat espanyol, com la Carrera del Gancho a Saragossa, la rua de Zineke a Brussel·les o la Parata de Bolònia.

Volem avançar cap aquí, sabem que hi ha voluntat de fer-ho; si avui la Berta Sureda del Departament de Cultura hagués pogut estar amb nosaltres ens en hauria parlat de forma més amplia i amb més coneixement.

S'obre dons al nostre país una etapa apassionant que ens permetrà portar a la pràctica models que ja estan funcionant. El Consell de les Arts que la llei corresponent farà possible, haurà de donar una gran atenció a aquest tema.

Crec finalment, que Jornades com aquesta que FUSIC organitza i , tal com ha dit Antoni Llevot, el dia a dia de festes majors i festes locals ens ajudaran a pensar cada cop més en termes de cohesió social i del nou esperit de la festa.